

DATUM 2022-12-08
 DNR. 22/01658
 HANDLÄGGARE Marie Castor
 TELEFON 040-635 02 66
 E-POST marie.castor@vasyd.se

Remiss M2022/01775

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

VA SYD:s yttrande gällande remiss - Ansvar för kommunalt avfall avseende vissa enskilda avfallsströmmar

Om VA SYD

VA SYD är ett kommunalförbund som utvecklar och vårdar avfallshantering och VA-system i Sydvästra Skåne.

VA SYDs avfallsavdelning ansvarar för insamlingen av kommunalt avfall samt avfall under kommunalt ansvar i Malmö stad och Burlövs kommun. Ansvarig politisk instans är Tekniska nämnden i Malmö, genom avtal med Burlövs kommun. Avfallshierarkin genomsyrar det övergripande arbetet, där det är prioriterat att avfallsmängderna ska minska, återbruket ska öka och att det avfall som ändå uppkommer ska tas hand om på ett så resurseffektivt sätt som möjligt för att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Bakgrund

Begreppet kommunalt avfall ersatte begreppet hushållsavfall vid genomförandet av avfallsdirektivet den 1 augusti 2020. Införandet av begreppet kommunalt avfall har inneburit att kommunerna har fått ett utökat ansvar för insamling och behandling av avfall. Vidare har det lett till oklarheter för vissa avfallsströmmar gällande vad som omfattas av begreppet och vem som ansvarar för avfallet i förhållande till hur det var tidigare.

Kommunernas ansvar för visst kommunalt avfall, har tidigare utretts i den så kallade frivalsutredningen "Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU2021:24)" där utredningens förslag var en möjlighet för avfallsproducenter att själva ansvara för ett stort antal avfallsfraktioner men att kommunen skulle stå redo som garant för det fall att den privata marknaden av olika anledningar inte längre var ett godtagbart alternativ. Utredningens förslag genomfördes inte utan i stället har Regeringen givit Naturvårdsverket i uppdrag att analysera om ansvaret för kommunalt avfall kan förändras avseende vissa enskilda avfallsströmmar. I uppdraget har det inte ingått att föreslå förändringar för det kommunala avfall som idag ingår i ett författningsreglerat producentansvar. I uppdraget har det ingått att samråda med Sveriges Kommuner och Regioner, Avfall Sverige, Svenskt Näringsliv och andra berörda aktörer.

Kommunalt avfall vs hushållsavfall

En definition av uttrycket kommunalt avfall infördes i 15 kap. 3 § miljöbalken vid det svenska genomförandet av kraven i avfallsdirektivet. Begreppet hushållsavfall ersattes därmed av begreppet kommunalt avfall, vilket har lett till tolkningssvårigheter, eftersom omfattningen av begreppet kommunalt avfall inte i alla avseenden motsvarar det som har benämnts och omfattats av termen hushållsavfall. Att kommunalt avfall idag omfattar strömmar som tidigare enligt praxis utgjorde verksamhetsavfall har både för vissa branscher och för kommunerna inneburit förändringar och krav på anpassning av avfallshantering. Kommunalt avfall definieras som avfall från hushåll och avfall från andra källor, såsom detaljhandeln, förvaltningar, skolor, hälso- och sjukvårdsinrättningar, hotell- och restaurangbranschen och andra tjänster och verksamheter, som liknar hushållsavfall till sin art och sammansättning. Kommunalt avfall omfattar därför bland annat avfall från park- och trädgårdsskötsel, såsom löv, gräs- och trädklipp, samt avfall från mark- och gatuhållningstjänster, såsom innehåll i papperskorgar och skräp, utom material såsom sand, sten, lera eller damm. Vid införandet av begreppet kommunalt avfall i miljöbalken justerades även paragrafen som reglerar kommunernas ansvar för avfallshantering i 15 kap. 20 § miljöbalken.

Sammanfattning av remissen

Naturvårdsverket föreslår att ansvaret för tre avfallsströmmar ska förändras:

- Avfall från detaljhandeln: Förslaget innebär en avgränsad valfrihet för butiker inom detaljhandeln, vilket innebär att de får möjlighet att välja om de vill hantera sitt avfall själva. Möjligheten till valfrihet innebär att kommunen fortsättningsvis har ett ansvar och att de aktörer som inte vill ta hand om sitt eget avfall inte heller behöver göra det.
- Använt matfett: Förslaget innebär att insamling och behandling av använt matfett undantas från det kommunala ansvaret.
- Utgrävd jord med invasiva främmande arter: Förslaget innebär att kommunerna får ett tydligt ansvar för utgrävda massor med invasiva främmande arter från hushållen. Naturvårdsverket lämnar även förslag till nya avfallskoder för avfall med invasiva främmande arter, eftersom det är viktigt att tydliggöra ansvaret och säkerställa att avfallet behandlas på ett sådant sätt att spridning förhindras.

Flera utredda avfallsströmmar föreslås kvarstå i enlighet med nuvarande lagstiftning:

- matavfall från restauranger och storkök
- fett från fettavskiljare
- kontorspapper
- trädgårds- och parkavfall från verksamheter
- grovavfall
- kommunalt avfall från sjukhus och vårdinrättningar

VA SYDs ställningstaganden

Avfall från detaljhandeln

VA SYD **avstyrker** Naturvårdsverkets förslag om avgränsad valfrihet (s.k. frival) avseende kommunalt avfall från detaljhandel och anser att det istället vore lämpligt med full avreglering av kommunens ansvar för kommunalt avfall från detaljhandel (när avfallet till övervägande del härrör från detaljhandelsverksamheten, d.v.s. inte från personalutrymmena och liknande). Avreglering skulle medföra att kommunen inte behöver ha beredskap för att hämta kommunalt avfall från detaljhandel som inte utnyttjar frivalelet för sitt avfall. Med en sådan lösning får också verksamhetsutövare som genererar kommunalt avfall fullt ut äga och ta ansvar för det avreglerade kommunala avfallet och därmed borga för att avfallet borttransporteras och behandlas på ett miljö- och resurseffektivt sätt i enlighet med avfallshierarkin och gällande lagkrav.

I syfte att säkerställa ett heltäckande miljö- och hälsoskydd avseende det kommunala avfallet från detaljhandel anser VA SYD, i likhet med Avfall Sverige, att det behövs en kompetensregel som möjliggör att kommunen får borttransportera och behandla avreglerat kommunalt avfall för det fall det inte finns någon privat aktör som vill åta sig uppdraget. Detta förslag till reglering innebär en möjlighet men inte någon skyldighet för kommunen att hantera avfallet.

VA SYD vill understryka att en avreglering sannolikt innebär ett ökat behov av tillsyn, vilket är viktigt att tillgodose.

För det fall lagstiftaren går vidare med förslaget om avgränsad valfrihet avseende kommunalt avfall från detaljhandel vill VA SYD påpeka följande:

Kravet om anmälan till kommunen om val av annan hantering än kommunens, är nödvändigt för att möjliggöra kontroll av transportör och tillsyn av mottagare av avfallet. Denna anmälan kommer, framförallt initialt, att innebära en ökad administration för kommunen, men därefter även löpande. Det framgår inte av remissen om anmälan ska ske till kommunens tillsynsmyndighet eller avfallsorganisation. Informationen måste nå båda och kommer att kräva utökad samordning.

Använt matfett

VA SYD **tillstyrker** Naturvårdsverkets förslag gällande att undanta använt matfett från restauranger och storkök från kommunalt ansvar. Inom Malmö stad och Burlövs kommun där VA SYD verkar finns en välfungerande privat marknad för separat hantering av denna avfallsfraktion, vilket enligt VA SYDs bedömning leder till bästa hantering.

Utgrävd jord med invasiva främmande arter (IAS)

VA SYD välkomnar ansatsen att definiera och förtydliga ansvaret för avfallsfraktioner innehållande IAS. Att tydliggöra att växtmaterial, jord och sten från hushåll, innehållande IAS, är kommunalt ansvar bedöms innebära en säkrare hantering av dessa fraktioner. VA SYD skulle dock föredra följande formulering i 15 kap. 20 § 5 punkten miljöbalken: *avfall som utgörs av utgrävd jord som innehåller invasiva främmande arter och som ~~har producerats av hushåll~~ **inte producerats i en yrkesmässig verksamhet**.*

Om kommunen ska erbjuda hämtning och transport av dessa avfallsslag alternativt tillåta att hushållen själva får transportera, erfordras vidare riktlinjer för vad som krävs för att en sådan transport ska kunna göras utan att riskera skyddet för människors hälsa och miljön.

VA SYD önskar också att författningen hänvisar till en förteckning över vilka arter som klassas som invasiva för att bland annat underlätta kommunikationen kring detta.

Kommentarer gällande några av de avfallsslag som av Naturvårdsverket föreslås kvarstå med kommunalt ansvar

VA SYD **tillstyrker** förslaget att hantering av *fettavskiljarslam* fortsatt föreslås ingå i det kommunala ansvaret. Detta för att säkerställa driften av den kommunala infrastruktur som avloppsledningsnätet utgör.

Gällande *trädgårds- och parkavfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet* så anser VA SYD att det inte finns några miljö- och hälsoskyddsskäl till att denna kommunala avfallsfraktion ska ligga under kommunalt ansvar. VA SYD hade därför hellre sett en avreglering av kommunalt ansvar för *trädgårds- och parkavfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet*.

Kontorspapper lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken när detta papper utgör kommunalt avfall. Om avfallet är enahanda och uppstår i större mängder är det inte säkert att det ska definieras som kommunalt avfall, vilket ofta är fallet med *kontorspapper från verksamheter*. Då *kontorspapper från verksamheter* utgör en fraktion där det redan finns ett väl fungerande insamlingsystem och att det inte finns några miljö- och hälsoskyddsrisiker med en avreglering så föreslår VA SYD istället detta.

Karin Wikström
 Chef avfallsavdelningen, VA SYD

ID:b8d570d0-76d9-11ed-af9d-b32af853e28c Status: Signerat av alla

Verifikat

Status: Signerat av alla

Titel: 22/01658 ansvar för kommunalt avfall gällande enskilda avfallsströmmar VA SYD svar på remiss

Skapat: 2022-12-08

ID: b8d570d0-76d9-11ed-af9d-b32af853e28c

Underskrifter

VA SYD 2220002378

Karin Wikström

karin.wikstrom@vasyd.se

Signerat: 2022-12-08 12:28 BankID KARIN VIKSTRÖM

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
22-01658 Ansvar för kommunalt avfall 221207_slutversion.pdf	279.4 kB	d190 2ae4 55c7 eb1b 1c97 4d5a d9ac 59f8 52fc 5242 71d2 28d6 ef60 4157 77e3 8087

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2022-12-08	10:24	Skapat Marie Castor, VA SYD 2220002378. IP: 212.112.191.244
2022-12-08	12:28	Signerat Karin Wikström, VA SYD Genomfört med: BankID av KARIN VIKSTRÖM. IP: 212.112.191.244

Verifikat utfärdat av Egreement AB

Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.

Verifikation, version: 1.17